

WNIOSEK O URUCHOMIENIE STUDIÓW PODYPLOMOWYCH W PAŃSTWOWEJ WYŻSZEJ SZKOLE ZAWODOWEJ W GŁOGOWIE

INSTYTUT HUMANISTYCZNY

Studia podyplomowe: **LOGOPEDIA**

Specjalność: **logopeda oświatowy, logopeda**

Liczba semestrów: 3 lub 4; Liczba godzin: 450 lub 620

Autor programu: dr hab. Aneta Majkowska

PODSTAWOWE DANE:

1. Osoba odpowiedzialna – kierownik edycji studiów:

Imię i nazwisko: Aneta Majkowska

Stanowisko/stopień naukowy: prof. nadzw. dr hab.

e-mail: anemaj.wska@gmail.com

2. Cele podstawowe studiów podyplomowych:

Celem studiów jest nabycie kompetencji i uprawnień do pracy na stanowisku nauczyciela-logopedy lub logopedy:

- wyposażenie w wiedzę i umiejętności diagnozowania oraz określania kierunków pracy terapeutycznej zaburzeń mowy,
- przygotowanie do prowadzenia terapii logopedycznej nastawionej na korygowanie wad wymowy u dzieci z nieprawidłowym bądź zaburzonym rozwojem mowy i komunikacji językowej,
- przygotowanie do udzielania porad nauczycielom odnośnie wspierania rozwoju mowy dzieci w środowisku szkolnym,
- przygotowanie do podejmowania współpracy ze środowiskiem – rodziną, opiekunami osób, których dotyczy oddziaływanie logopedyczne, udzielanie pomocy zgodnie ze standardami terapii logopedycznej oraz zasadami etyki zawodowej.

UCZESTNICY:

3. Kategorie uczestników: Na Podyplomowe Studia Logopedyczne przyjmowane są osoby, posiadające dyplom ukończenia studiów I stopnia lub II stopnia. Preferowani są absolwenci kierunków filologicznych, pedagogicznych, psychologicznych oraz innych z przygotowaniem pedagogicznym.

4. Liczba osób: min. 13

Liczba grup: 1

Liczba uczestników w grupie: 13.

5. Zasięg rekrutacji: lokalny, regionalny

6. Zasady rekrutacji:

Nabór kandydatów prowadzony jest w formie przesłuchania sprawdzającego predyspozycje kandydatów do wykonywania zawodu logopedy (do rozmowy powinny przystępować osoby bez wad wymowy, wad głosu i wad słuchu). Warunkiem ukończenia studiów jest uzyskanie zaliczeń, odbycie praktyk, napisanie pracy dyplomowej i złożenie egzaminu końcowego. Praca dyplomowa przygotowana jest pod opieką promotora. Egzamin końcowy ma charakter komisyjny, przewodniczy mu Dyrektor Instytutu Humanistycznego, członkami Komisji są: promotor pracy i kierownik studiów podyplomowych.

Osoby zainteresowane podjęciem nauki powinny złożyć dokumenty:

- podanie,
- odpis dyplomu ukończenia studiów I stopnia, II stopnia,
- kwestionariusz osobowy (druk Uczelni),
- ksero dowodu osobistego
- 2 fotografie

Zajęcia odbywają się raz w miesiącu: zjazdy 3-dniowe od piątku do niedzieli. Absolwenci otrzymują świadectwo ukończenia studiów podyplomowych.

PROGRAM STUDIÓW:

7. Ogólna liczba godz. dydaktycznych dla jednego uczestnika: 450 lub 620

w tym:

- a) liczba godz. zajęć teoret. (wykł., sem.): 255 lub 295
- b) liczba godz. zajęć prakt. (ćwicz. warsz.): 195 lub 325
- c) egzamin końcowy: po III lub IV semestrze
- d) praktyki: 120 godz. od II semestru

8. Planowane terminy rozpoczęcia i zakończenia studiów: nauczyciel logopeda – rozpoczęcie semestr letni 2013/2014 r. – zakończenie semestr letni 2014/2015 r. lub logopeda – rozpoczęcie semestr zimowy 2013/2014 r. - zakończenie semestr zimowy 2015/2016r.

9. Warunki uzyskania świadectwa

Absolwenci otrzymują świadectwo ukończenia studiów uprawniające do wykonywania zawodu nauczyciel logopeda lub logopeda. Warunkiem ukończenia studiów jest uzyskanie zaliczeń z przedmiotów objętych programem nauczania oraz przedłożenie pracy dyplomowej i złożenie egzaminu końcowego. Studia zapewniają pełne przygotowanie teoretyczne oraz aktywną formę praktyki zawodowej.

Absolwenci mogą podejmować pracę w przedszkolach ogólnodostępnych i specjalnych, szkołach podstawowych ogólnodostępnych i specjalnych, poradniach specjalistycznych, poradniach logopedycznych, ośrodkach: opiekuńczo-wychowawczych, szkolno-wychowawczych, rehabilitacyjnych, klinikach i oddziałach szpitalnych leczących dzieci i dorosłych z zaburzeniami mowy.

10. Opis kwalifikacji uzyskanych po ukończeniu studiów lub opis nabytych umiejętności i kompetencji w przypadku studiów doskonalących

Absolwenci dysponują kompleksową wiedzą:

Absolwent posiada wiedzę w zakresie diagnozowania zaburzeń mowy i komunikacji językowej oraz prowadzenia w tym zakresie terapii logopedycznej. Orientuje się w problematyce psychologicznych i edukacyjnych uwarunkowań zaburzeń komunikacji, dysponuje również wiedzą w zakresie podejmowania działań profilaktycznych dotyczących zapobiegania zaburzeniom komunikacji.

Nabyta wiedza dotyczy podstawowego przygotowania w ramach przedmiotów lingwistycznych - fonetyka i fonologia języka polskiego, fonetyka akustyczna, morfologia, składnia i semantyka języka polskiego, ortofonia, rozwój mowy dziecka, anatomia, fizjologia i patologia narządu głosu, mowy i słuchu, emisja i higiena głosu; przedmiotów psychologiczno-pedagogicznych - psychologia rozwojowa, wprowadzenie do pedagogiki specjalnej, podstawy psychiatrii i neurologii dziecięcej, psychoterapia, neuropsychologia, oligofrenopsychologia, zaburzenia rozwoju psychoruchowego, zaburzenia procesów emocjonalnomotywacyjnych u dzieci; przedmiotów logopedycznych - diagnoza, profilaktyka i terapia logopedyczna, jąkanie, surdologopedia, oligofrenologopedia, logorytmika, komputer jako narzędzie pracy logopedy, metodyka zajęć korekcyjnowyrównawczych.

Uzyskiwane w trakcie zajęć umiejętności i kompetencje:

Wykształcone umiejętności obejmują: diagnozowanie i terapię zaburzeń mowy, korygowanie i usprawnianie mowy, umiejętność podejmowania działań terapeutycznych zmierzających do przezwycięzania trudności w czytaniu i pisaniu, umiejętność wykorzystywania komputerów w oddziaływaniach logopedycznych, umiejętności pozawerbalnego komunikowania się.

Absolwent tej specjalności posiada umiejętności niezbędne do podejmowania współpracy ze środowiskiem – rodziną, opiekunami osób, których dotyczy oddziaływanie logopedyczne. Potrafi udzielać pomocy zgodnie ze standardami terapii logopedycznej oraz zasadami etyki zawodowej.

Ukończone studia podyplomowe w zakresie Logopedii umożliwiają pracę w zawodzie: nauczyciel logopeda (ujęty w KZiS numer 235906) lub logopedy.

Forma prowadzenia zajęć i warunki ukończenia:

Podyplomowe Studia Logopedyczne są odpłatne i prowadzone w trybie zaocznym. Program studiów obejmuje 450 godzin (trzy semestry), dla osób zainteresowanych uzyskaniem uprawnień do pracy na stanowisku nauczyciela logopedy w placówkach oświatowych. Dla słuchaczy, którzy chcą uzyskać tytuł logopedy przewidziany jest semestr dodatkowy - czwarty, łączna liczba godzin 620. Praktyki w wymiarze 120 godzin, rozpoczynają się w II semestrze. Opłata za jeden semestr w roku akademickim 2013/2014 wynosi: 1300,00 zł dla nauczyciela logopedy - 3 semestry x 1300,00 zł, a dla logopedy - 4 semestry x 1300,00. Istnieje możliwość opłat w systemie ratalnym.

Warunki przystąpienia do egzaminu dyplomowego:

a) Słuchacz powinien zdać egzamin dyplomowy praktyczny.

b) Słuchacz powinien złożyć w sekretariacie Instytutu Humanistycznego:

- pracę dyplomową w wersji papierowej – 2 egzemplarze (wydrukowane dwustronnie)
- pracę dyplomową w wersji elektronicznej – 1 egzemplarz (w formacie Word lub PDF)
- w pracy należy umieścić oświadczenie o samodzielnym wykonaniu pracy (wzór)
- praca przed złożeniem powinna być zatwierdzona przez promotora

c) Razem z pracą dyplomową należy złożyć:

- indeks z wszystkimi wymaganymi wpisami

11. Załączniki:

- szczegółowy plan studiów,
- szczegółowy program studiów,
- propozycja obsady kadrowej (imię i nazwisko, kwalifikacje, miejsce zatrudnienia)
- procedury i narzędzia ewaluacji zajęć,
- szczegółowy kosztorys szkolenia

12. Zatwierdzenie projektu studiów

.....
/Kierownik edycji studiów/

.....
/Rektor/

.....
/miejsowość, data/

PLAN STUDIÓW

I semestr

Lp.	Tematyka	Liczba godzin	ECTS	W	Ćw.	Prowadzący
1.	Fonetyka i fonologia języka polskiego	45	4	15	30	dr hab. A. Majkowska
2.	Kultura języka i ortofonia	15	2	-	15	dr S. Lisewska
3.	Rozwój mowy dziecka	10	2	10	-	dr hab. A. Majkowska
4.	Zaburzenia mowy i komunikacji językowej	35	4	15	10	dr hab. A. Majkowska
5.	Anatomia, fizjologia i patologia narządu głosu, mowy i słuchu	20	3	20	-	dr J. Herberger/dr J. Lipińska-Lokś
6.	Emisja i higiena głosu	10	2	-	10	dr A. Stefańska/mgr J. Cichla
7.	Psychologia rozwojowa	10	2	10	-	dr J. Herberger
8.	Podstawy psychiatrii i neurologii dziecięcej	10	2	10	-	dr J. Herberger
9.	Diagnoza, profilaktyka i terapia logopedyczna	20	4	10	10	dr A. Stefańska/mgr Rutkowska
10.	Komputer jako narzędzie pracy logopedy	15	3	-	15	dr S. Lisewska
11.	Metodyka zajęć korekcyjnowyrównawczych	10	2	-	10	dr A. Soroka-Fedorczuk/ dr J. Lipińska-Lokś
12.	Razem	190	30	90	100	

II semestr

Lp.	Tematyka	Liczba godzin	ECTS	W	Ćw.	Prowadzący
1.	Fonetyka i fonologia języka polskiego	15	2	15	-	dr hab. A. Majkowska
2.	Fonetyka akustyczna	10	2	10	-	dr hab. A. Majkowska
3.	Kultura języka i ortofonia	10	2	-	10	dr S. Lisewska
4.	Rozwój mowy dziecka	10	2	10	-	dr hab. A. Majkowska
5.	Zaburzenia mowy i komunikacji językowej	20	4	10	10	dr hab. A. Majkowska
6.	Emisja i higiena głosu	10	2	-	10	dr A. Stefańska/mgr J. Cichla
7.	Wprowadzenie do pedagogiki specjalnej	10	2	10	-	dr J. Lipińska-Lokś/dr A. Stefańska
8.	Psychologia rozwojowa	10	2	-	10	dr J. Herberger
9.	Zaburzenia rozwoju psychoruchowego	10	2	-	10	dr A. Soroka-Fedorczuk
10.	Zaburzenia procesów emocjonalnomotywacyjnych u dzieci	10	2	-	10	dr A. Sorok-Fedorczuka/dr A. Stefańska
11.	Diagnoza, profilaktyka i terapia logopedyczna	10	2	-	10	mgr Rutkowska/dr A. Stefańska
12.	Seminarium dyplomowe	15	6	-	15	dr hab. A. Majkowska/dr S.

						dr S. Lisewska/dr J. Herberger
13.	Praktyki zawodowe	60			60	
13.	Razem	200	30	55	145	

III semestr

Lp.	Tematyka	Liczba godzin	ECTS	W	Ćw.	Prowadzący
1.	Semantyka, składnia i morfologia języka polskiego	20	6	20	-	dr hab. A. Majkowska
2.	Zaburzenia mowy i komunikacji językowej	20	6	10	10	dr hab. A. Majkowska
3.	Emisja i higiena głosu	10	2	-	10	dr A. Stefańska/mgr J. Cichla
4.	Psychoterapia	10	2	10	-	dr J. Herberger/mgr J. Cichla
5.	Neuropsychologia	10	2	10	-	mgr J. Cichla
6.	Oligofrenopsychologia	10	2	10	-	dr J. Lipińska-Lokś/dr A. Stefańska
7.	Diagnoza, profilaktyka i terapia logopedyczna	10	2	-	15	mgr Rutkowska/dr A. Stefańska
8.	Logorytmika	10	2	-	10	mgr Rutkowska
9.	Seminarium dyplomowe	15	6	15	-	dr hab. A. Majkowska/dr S. Lisewska/dr J. Herberger
10.	Praktyki zawodowe	60			60	
10.	Razem	180	30	75	105	

semestr IV

Lp.	Tematyka	Liczba godzin	ECTS	W	Ćw.	Prowadzący
1.	Jąkanie	35	6	10	25	dr hab. A. Majkowska
2.	Surdologopedia	35	8	10	25	dr hab. A. Majkowska
3.	Neurologopedia	35	8	10	25	dr hab. A. Majkowska
4.	Oligofrenologopedia	35	8	10	25	dr hab. A. Majkowska
5.	Razem	140	30	40	100	

PROGRAM STUDIÓW

ZESTAWIENIE PRZEDMIOTÓW PROGRAMU NAUCZANIA

Lp.	Przedmiot	Liczba godzin					ECTS	forma zal.
		w	ćw.	inne	ogółem			
1.	Anatomia, fizjologia i patologia narządu głosu, mowy i słuchu	20			20	3	E	
2.	Diagnoza, profilaktyka i terapia logopedyczna	10	35		45	10	E, ZO	
3.	Emisja i higiena głosu			30	30	6	ZO	
4.	Fonetyka akustyczna	10			10	2	Z	
5.	Fonetyka i fonologia języka polskiego	30	30		60	7	E, ZO	
6.	Jąkanie	10	25		35	6	Z, ZO	
7.	Komputer jako narzędzie pracy logopedy			15	15	2	ZO	
8.	Kultura języka i ortofonia			25	25	4	ZO	
9.	Logorytmika			10	10	2	Z	
10.	Metodyka zajęć korekcyjnowyrównawczych			10	10	1	Z	
11.	Neurologopedia	10		25	35	6	Z, ZO	
12.	Neuropsychologia	10			10	4	Z	
13.	Oligofrenologopedia	10		25	35	6	Z, ZO	
14.	Oligofrenopsychologia	10			10	4	Z	
15.	Podstawy psychiatrii i neurologii dziecięcej			10	10	2	ZO	
16.	Psychologia rozwojowa	10	10		20	4	Z, ZO	
17.	Psychoterapia	10			10	4	Z	
18.	Rozwój mowy dziecka	20			20	4	Z	
19.	Semantyka, składnia i morfologia języka polskiego	20			20	4	E	
20.	Surdologopedia	10	25		35	6	ZO	
21.	Wprowadzenie do pedagogiki specjalnej	10			10	2	Z	

22.	Zaburzenia mowy i komunikacji językowej	35		30	65	8	E, ZO
23.	Zaburzenia procesów emocjonalnomotywacyjnych u dzieci		10		10	2	Z
24.	Zaburzenia rozwoju psychoruchowego		10		10	2	Z
25.	Seminarium dyplomowe	30			30	12	ZO
26.	Razem	295	145	180	620	120	

Charakterystyka przedmiotów:

I. Blok przedmiotów lingwistycznych

1. Anatomia, fizjologia i patologia narządu głosu, mowy i słuchu

Głos ludzki i jego działanie (akustyczne podstawy głosu). Budowa i działanie narządu głosu. Rezonatory. Patologia głosu. Higiena głosu. Fonacja (budowa i funkcjonowanie aparatu fonacyjnego). Krtani. Język. Podniebienie miękkie. Budowa i funkcjonowanie narządu słuchu.

2. Emisja i higiena głosu

Zapoznanie z podstawami higieny głosu, z zasadami prawidłowego oddechu i prawidłowej emisji głosu. Doskonalenie sprawności artykulacyjnej. Kształcenie umiejętności w dziedzinie ekspresji mowy i żywego słowa. Ćwiczenia fonacyjne (ćwiczenia: zuchwy, krtani, języka, podniebienia miękkiego, całościowe). Oddychanie (typy oddychania: obojczykowe, żebrowe, przeponowe, całościowe; podparcie oddechowe; najczęstsze błędy w oddychaniu). Ćwiczenia oddechowe (na tekście, na szepcie). Dynamika wydechu. Ćwiczenia wydłużania wydechu). Ćwiczenia oddechowe (ćwiczenia wdechowe, ćwiczenia wydechowe dla uzyskania podparcia oddechowego). Ćwiczenia artykulacyjne (nabywanie techniki artykulacyjnej). Ćwiczenia przygotowawcze (zuchwy i warg przy wymawianiu samogłosek). Ćwiczenia układu na samogłoskach. Ćwiczenia języka (bezgłosowe, głosowe). Ćwiczenia warg (bezgłosowe, głosowe). Usprawnianie narządów mowy.

3. Fonetyka akustyczna

Pojęcie fonetyki akustycznej. Dział lingwistyki, którego przedmiotem jest analiza fal dźwiękowych generowanych przez narząd mowy podczas komunikacji werbalnej człowieka z otoczeniem. Podstawowe pojęcia akustyczne, źródła dźwięku, rezonatory, częstotliwość, natężenie, iloczyn, widmo oraz subiektywne: wysokość, głośność, długość, barwa dźwięku. Narząd artykulacyjny człowieka jako szczególnego rodzaju układ akustyczny generujący dźwięki mowy. Akustyczna teoria powstawania sygnału mowy. Związek między artykulacją i cechami akustycznymi dźwięków mowy. Artykulacja samogłoskowa: częstotliwości formantowe, kontrasty samogłoskowe, czworobok artykulacyjny, iloczasy, nazalizacja. Artykulacja spółgłosek i ich cechy akustyczne: odwzorowanie miejsca i sposobu artykulacji w przestrzeni parametrów akustycznych. Głoska a fonem. Podstawy segmentacji i transkrypcji fonetycznej akustycznego sygnału mowy. Realizacja cech suprasegmentalnych (prozodycznych) mowy w płaszczyźnie akustycznej i ich opis. Percepcja melodii, rytmu wypowiedzi. Realizacja akcentu w języku polskim interpretowana w płaszczyźnie akustycznej. Słuch i słyszenie ze szczególnym uwzględnieniem mowy.

4. Fonetyka i fonologia języka polskiego

Wykład i ćwiczenia obejmują klasyfikacja fonemów samogłoskowych ustnych, samogłoskowych nosowych oraz fonemów spółgłoskowych. W szczególności polski system wokaliczny na tle innych systemów, kontrowersyjność interpretacji samogłosek ustnych; charakterystykę fonemów samogłoskowych ustnych /i/, /y/, /e/, /a/, /o/, /u/. Polimorfizm. Zjawisko kompensacji artykulacyjnej. Kompleksy artykulacyjne. Fonemy samogłoskowe nosowe, a tu: opis artykulacyjny fonemów samogłoskowych nosowych /ɛ/, /ą/. Kontrowersyjność interpretacji fonemów samogłoskowych nosowych. Fazy artykulacyjne fonemów samogłoskowych nosowych. Synchroniczna i asynchroniczna nosowość. Fonemy półotwarte (sonorne) oraz fonemy zwarto-wybuchowe – klasyfikacja fonemów spółgłoskowych półotwartych (sonornych) oraz fonemów zwarto-wybuchowych ze względu na: miejsce artykulacji, stopień zbliżenia narządów mowy, zachowanie się wiązań

głosowych, położenie podniebienia miękkiego; opis artykulacji fonemów spółgłoskowych półotwartych: /m/, /n/, /ń/, /l/, /r/, /u/; opis artykulacji fonemów zwarto-wybuchowych: /p/, /b/, /t/, /d/, /k/, /g/; wariantywność fonemów sonornych oraz zwarto-wybuchowych; częstość występowania fonemów półotwartych oraz zwarto-wybuchowych. Fonemy szczelinowe (frykatywne) oraz zwarto-szczelinowe (afrykaty) – klasyfikacja fonemów spółgłoskowych szczelinowych oraz fonemów zwarto-szczelinowych ze względu na: miejsce artykulacji, stopień zbliżenia narządów mowy, zachowanie się wiązań głosowych, położenie podniebienia miękkiego; opis artykulacji fonemów spółgłoskowych szczelinowych: /f/, /v/, /s/, /z/, /ś/, /ź/, /š/, /ž/, /x/; opis artykulacji fonemów zwarto-szczelinowych: /c/, /□/, /ć/, /□/, /č/, /□/; wariantywność fonemów szczelinowych oraz zwarto-szczelinowych; częstość występowania fonemów frykatywnych oraz afrykat. Czynniki prozodyczne mowy – akcent w języku polskim.

5. Kultura języka i ortofonia

Zapoznanie z podstawowymi zagadnieniami ortofonii: poprawną wymową i brzmieniem wyrazów oraz ich połączeń oraz ortoepii: normą wymowy obowiązującą w języku polskim. Norma ortofoniczna w zakresie realizacji samogłosek ustnych we współczesnym języku polskim. Ćwiczenia artykulacyjne samogłosek w ciągu fonicznym (ćwiczenia samogłosek w wyrazach w pozycji nagłosowej, śródgłosowej i wygłosowej, ćwiczenia samogłosek w układzie: zaokrąglonym, neutralnym, spłaszczonym, ćwiczenia wyrazów typu *aorta*, *idea* w izolacji). Ćwiczenia wymowy na podstawie tekstów z literatury i mowy potocznej. Norma ortofoniczna w zakresie realizacji samogłosek nosowych we współczesnym języku polskim. Ćwiczenia wymowy samogłosek nosowych w wyrazach (ćwiczenia wymowy samogłosek nosowy w pozycji nagłosowej, ćwiczenia wymowy samogłosek nosowy w pozycji śródgłosowej, ćwiczenia wymowy samogłosek nosowy w pozycji wygłosowej). Norma ortofoniczna w zakresie realizacji grup konsonantycznych. Asymilacje konsonantyczne – antycypacja i perseweracja; klasyfikacja asymilacji (upodobnień): asymilacje wsteczne i postępowe, asymilacje pod względem dźwięczności, asymilacje pod względem miejsca artykulacji, asymilacje pod względem sposobu artykulacji; uproszczenia grup konsonantycznych; rozsuniecie artykulacyjne; sandhi (fonetyka międzywyrazowa); wymowa warszawska oraz krakowsko-poznańska. Czynniki prozodyczne mowy. Norma akcentowania wyrazów, klityki, zestrój akcentowy, intonacja. Ćwiczenia intonacji i akcentu (ćwiczenia intonacji i akcentu w wyrazach, ćwiczenia intonacji i akcentu w tekstach). Ćwiczenia dykcji.

6. Rozwój mowy dziecka

Wykład podejmuje zagadnienia kształtowania się mowa dziecka jako najważniejszego aktu w procesie porozumiewania się językowego, a w szczególności opanowania systemu językowego oraz rozwoju treści słownika dziecka. Mowa – zagadnienia. Język i kulturowe zróżnicowania rozwoju dziecka. Opanowanie systemu językowego przez dziecko (wstępna faza rozwoju mowy: emitacja dźwięków – wokalizacje, głuzenie, gaworzenie; pierwsze słowa oraz narastanie słownikowego zasobu: reduplikacje, eholalie, elizje, augmentacje, metatezy, zniekształcenia; gramatyczne aspekty rozwoju mowy dziecka: okres wypowiedzi jednowyrazowych i gramatycznie neutralnych, okres wypowiedzi dwuwyrazowych i dłuższych, zlepki wyrazowe, równoważniki zdań). Analiza rozwoju treści słownika dziecka (rzeczowniki, czasowniki, spójniki, onomatopeje). Fazy ewolucji mowy i myślenia u dziecka (faza sytuacyjna, faza konkretno-wyobrażeniowa, faza abstrakcyjna). Analiza rozwojowa wybranych rodzajów aktywności werbalnej dzieci (okres zadawania pytań, okres opisywania obrazków, rozumienie tekstów, opanowanie umiejętności pisania i czytania, bilingwizm).

7. Semantyka, składnia i morfologia języka polskiego

Podstawowe pojęcia z morfologii. Morfemy (słowotwórcze, formotwórcze). Wyraz (tekstowy, gramatyczny, słownikowy). Kategorie morfologiczne: kategorie imienne (kategoria rodzaju, liczby, przypadku), kategorie werbalne (kategoria osoby, czasu, aspektu, trybu, strony). Alternacje spółgłoskowe: palatalizacje, depalatalizacje. Alternacje samogłoskowe: jakościowe, ilościowe. Podstawowe pojęcia ze słowotwórstwa (derywat, rodzaje tematów słowotwórczych, rodzaje formantów, klasyfikacja derywatów ze względu na funkcje formantów). Kategorie słowotwórcze derywatów rzeczownikowych. Rzeczowniki złożone (złożenia jednostronnie motywowane i *quasi* złożenia, skrótowce). Kategorie słowotwórcze derywatów przymiotnikowych (przymiotniki odczasownikowe, odrzeczownikowe, odprzymiotnikowe, od wyrażen syntaktycznych, przymiotniki złożone). Kategorie słowotwórcze derywatów czasownikowych (derywaty denominalne, derywaty dewerbalne). Schematy słowotwórcze przysłówków. Podstawowe zagadnienia fleksji polskiej (paradygmat fleksyjny, budowa form fleksyjnych, temat fleksyjny, wykładnik fleksyjny - flektyw). Klasyfikacja wyrazów na części mowy. Deklinacja rzeczownika. Deklinacja przymiotnika. Deklinacja zaimków. Odmiana liczebników. Odmiana czasowników. Najnowsze teorie składniowe: składnia semantyczna, składnia strukturalna, gramatyka generatywno-transformacyjna, gramatyka kognitywna, opis i analiza grup syntaktycznych oraz wypowiedzi pojedynczych i złożonych. Semiotyka jako nauka o systemach znakowych. Funkcje znaków (funkcja odniesienia, funkcja emotywna, funkcja apelu, funkcja poetycka, funkcja fatyczna, funkcja metajęzykowa). Semantyka a pragmatyka (znaczenie systemowe wypowiedzi, znaczenie pragmatyczne wypowiedzi). Współczesne teorie semantyczne (teoria pól semantycznych, semantyka generatywna).

8. Zaburzenia mowy i komunikacji językowej

Wykład jest poświęcony analizie i interpretacji objawów trudności w opanowaniu przez dziecko systemu językowego, np. dyslalia, jąkanie, autyzm, niedosłuch, rozszczep wargi i podniebienia itp. oraz trudności w posługiwaniu się językiem u osób, które tę zdolność utraciły na skutek różnych chorób ośrodkowego układu nerwowego, np. w afazji, dyzartrii. Mowa i jej mechanizmy. Klasyfikacja zaburzeń mowy. Dyslalia (sygmatyzm, rotacyzm, kappacyzm, gammacyzm, lambdacyzm, betacyzm, mowa bezdźwięczna). Jąkanie (rozwojowe, nabyte). Rozszczepy wargi i podniebienia (nosowanie otwarte, nosowanie zamknięte, nosowanie mieszane). Mowa osób z uszkodzonym słuchem (uszkodzenie słuchu a stadium rozwoju mowy – funkcjonalnie słyszący, lekkie obniżenie sprawności słyszenia, niedosłyszający, słabosłyszający, niesłyszający). Oligofazja i schizofazja (zaburzenia językowe w schizofazji i w schizofrenii dziecięcej). Autyzm (autyzm wczesnodziecięcy a zespół). Afazja (Broki, Wernickiego; korowa, transkorowa, podkorowa ruchowa i czuciowa, przewodzeniowa, sensoryczna, słuchowo-werbalna, amnestyczna; syntagmatyczna, fonotaktyczna, morfologiczna, syntaktyczna, tekstowa, paradygmatyczna).

II. Blok przedmiotów pedagogiczno-psychologicznych

9. Neuropsychologia

Celem zajęć jest rozwój wiedzy z zakresu psychologii klinicznej, nauk medycznych i humanistyczno-społecznych umożliwiającej rozumienie i rozwiązywanie problemów psychologicznych osób chorych. Nabywanie i doskonalenie umiejętności wykorzystywania wiedzy w działalności diagnostycznej, terapeutyczno-rehabilitacyjnej, eksperckiej, orzeczniczej. Nabywanie i doskonalenie wiedzy i umiejętności potrzebnych do stosowania psychologicznych metod terapii. Rozwój świadomości metodologicznej. Rozwijanie wysokich standardów funkcjonowania zawodowego (etyka zawodowa) w kontakcie z pacjentem i jego rodziną oraz we współpracy z pracownikami służby zdrowia.

10. Oligofrenopsychologia

Oligofrenopsychologia (upośledzenie umysłowe) jako dysfunkcja intelektualna. Klasyfikacje medyczne: upośledzenie umysłowe po zakażeniu i zatruciach (np. różyczka, HIV, toksoplazmoza w życiu płodowym), a także zakażenia po urodzeniu (zapalenie mózgu, ropień mózgu, zatrucia; upośledzenie umysłowe wskutek urazu lub działania czynnika fiz. (urazy); upośledzenie umysłowe związane z zaburzeniem przemiany wzrostu lub odżywiania np. libidoza mózgowa, niedoczynność tarczycy, fenyloketonuria; upośledzenie umysłowe w wyniku ciężkiej choroby mózgu po urodzeniu się dziecka np. dziecięce stwardnienie rozsiane, neurofibromatozy, stwardnienie guzowate; upośledzenie umysłowe wskutek chorób i zespołów wywołany przez nieznaną przyczynę w życiu płodowym np. wrodzona wada mózgu, małogłowa; upośledzenie umysłowe wskutek wad chromosomowych np. zespół Downa, zespół Edwardsa, zespół miażdżeniaka kota; upośledzenie umysłowe wskutek wcześniactwa; upośledzenie umysłowe wskutek psychozy; upośledzenie umysłowe wskutek braku podnieć psychosocjalnych (typ kulturowy upośledzenia); inne bliżej nie określone postaci, nieznaną etiologią. Stopnie upośledzenia umysłowego: debilizm, imbecylizm, idiotyzm. Etiologia upośledzenia umysłowego. Czynniki genetyczne (zaburzenia chromosomowe - zespół Downa, fenyloketonuria matczyzna - dziecko rodzi się z uszkodzonym mózgiem). Upośledzenie umysłowe sprzężone z płcią (matki są nosicielkami szkodliwych genów (choroba Lescha-Nyhana, wodogłowie, zespół Patau, zespół Edwardsa, zespół Turnera, zespół Klinefeltera).

11. Podstawy psychiatrii i neurologii dziecięcej

Zagadnienia: ewolucja psychiki; normy rozwoju sprawności intelektualnej, motorycznej, mowy i życia uczuciowego; elementy psychopatologii ogólnej; fragmentaryczne deficyty rozwojowe; niedorozwój umysłowy; nerwice dziecięce; trudności i anomalie kształtowania charakterologicznego; padaczka dziecięca; psychozy dziecięce; zarys rozwoju mózgowia; ogólny podział i zarys funkcji mózgowia.

12. Psychologia rozwojowa

Psychologia rozwojowa jako nauka zajmująca się przemianami psychiki człowieka, jakie zachodzą od momentu jego poczęcia (zapłodnienia) do śmierci. Omówienie faz rozwojowych człowieka: zapłodnienie (okres embrionalny, okres płodowy), niemowlęctwo (1 rok życia), wczesne dzieciństwo (2 i 3 rok życia), średnie dzieciństwo (od 4 do 6 roku życia), późny okres dzieciństwa (od 7 do 10 lub 12 roku życia), okres dojrzewania, (13-18 lat), wczesna dorosłość (18-25 lat), dorosłość (25-60 lat), starość (+60 lat), śmierć.

13. Psychoterapia

Psychoterapia jako zbiór technik leczących lub pomagających leczyć rozmaite schorzenia i problemy natury psychologicznej. Wspólną cechą wszystkich tych technik jest kontakt międzyludzki, w odróżnieniu od leczenia czysto medycznego. Zajęcia obejmują między innymi: pokonywanie źródeł zaburzeń i problemów emocjonalnych; uświadomienie sobie własnych procesów psychicznych; trwała zmiana, sprowadzająca się zazwyczaj do usunięcia szeroko rozumianych zaburzeń i ich przyczyn; znalezienie nowej perspektywy; tworzenie możliwości dokonania świadomego wyboru i podjęcia świadomej decyzji co do obszaru, sposobu i zakresu wprowadzania zmian.

14. Wprowadzenie do pedagogiki specjalnej

Pedagogika specjalna jako nauka (przedmiot, cele, problematyka, działy). Terminologia w pedagogice specjalnej (niepełnosprawność, inwalidztwo, uszkodzenie, upośledzenie). Klasyfikacja osób niepełnosprawnych. Aspekty prawne i organizacyjne kształcenia uczniów

ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi – analiza aktualnych przepisów prawa oświatowego. Zasady pracy z uczniami niepełnosprawnymi. Diagnoza ucznia niepełnosprawnego – pojęcie, obszary, cechy, zakresy, etapy. Indywidualny program edukacyjno-terapeutyczny pracy z uczniem niepełnosprawnym. Zachowania uczniów wskazujące na zaburzenia w obszarze rozwoju emocjonalno-społecznego i komunikacji językowej. Zasady nawiązywania dobrego kontaktu i budowania bezpieczeństwa w relacjach z uczniem z zaburzeniami komunikacji językowej i emocjonalno-społecznej. Wybrane rodzaje oddziaływań terapeutycznych w pedagogice specjalnej.

15. Zaburzenia procesów emocjonalnomotywacyjnych u dzieci

Specyficzne trudności w czytaniu i pisaniu, czyli dysleksja rozwojowa. Dysleksja rozwojowa jako termin używany dla określenia syndromu zaburzeń (zazwyczaj współwystępujących), do których należą: dysleksja, dysortografia, dysgrafia. Dysleksja jako specyficzne trudności w czytaniu (w węższym ujęciu). Dysortografia jako niemożność opanowania w określonym czasie umiejętności ortograficznego pisania. Dysgrafia jako obniżony poziom graficzny pisma.

16. Zaburzenia rozwoju psychoruchowego

Rodzaje zaburzeń psychoruchowych: autyzm atypowy, autyzm wczesnodziecięcy, zespół Aspergera, zespół Retta, zespół Hellera. Objawy zaburzeń psychoruchowych. Objawy autyzmu atypowego: dzieci nie potrafią mówić, inne budują poprawnie zdania, choć wszystkie mają pewne problemy z komunikacją i nawiązywaniem kontaktu z innymi ludźmi. Dzieci autystyczne różnią się także zachowaniem. Objawy autyzmu wczesnodziecięcego: opóźniona nauka mówienia, małomówność, powtarzalne ruchy, kompulsywne układanie przedmiotów, brak kontaktu wzrokowego, brak przyjemności związanej z bliskością, trudności w odróżnieniu ja od ty, trudności w rozpoznawaniu emocji innych, trudności w rozpoznawaniu ironii, metafor, dowcipów, trudności w stosowaniu komunikacji niewerbalnej, wąskie zainteresowania, nieumiejętność zmiany tematu rozmowy. Objawy zespołu Aspergera: osoby cierpiące na to zaburzenie mają jednak dużo mniejsze problemy z komunikacją niż osoby z innymi odmianami autyzmu. Zespół Aspergera obejmuje objawy takie, jak: problemy ze współpracą z innymi ludźmi, problemy z rozumieniem języka niedosłownego, zawężone zainteresowania, przywiązanie do rutyny, problemy z mimiką i niewerbalnym okazywaniem uczuć, brak kontaktu wzrokowego, unikanie bliskości fizycznej. Objawy zespołu Retta: zespół Retta, w odróżnieniu od pozostałych całościowych zaburzeń rozwoju, w większości przypadków występuje u dziewczynek. Oprócz tego, dotyczy nie tylko rozwoju psychicznego, ale także fizyczności chorych. Objawy zespołu Retta, to: małe dłonie, stopy i głowa, niski wzrost, trudności w przełykaniu, trudności w chodzeniu, spastyczność (sztywność mięśni, przykurcze utrudniające lub uniemożliwiające poruszanie się), bruksizm, napady padaczkowe, ataki paniki, powtarzalne ruchy dłoni, problemy z koordynacją ruchową, brak umiejętności komunikowania niewerbalnego, brak umiejętności mówienia. Objawy zespołu Hellera: dziecięce zaburzenia dezintegracyjne (ang. CDD childhood disintegrative disorder) zaczynają objawiać się najpóźniej ze wszystkich całościowych zaburzeń rozwoju. Między 2. a 4. rokiem życia dziecko traci nabyte już umiejętności motoryczne, językowe i społeczne. Symptomy przypominają autyzm dziecięcy, jednak w przypadku autyzmu dziecko rodzi się już z pewnymi objawami. W zespole Hellera dziecko do 2.-4. roku życia rozwija się najzupełniej normalnie, a w pewnym momencie dość szybko traci swoje umiejętności, choć może to trwać do 10. roku życia. Charakterystycznym objawem są także halucynacje.

III. Blok przedmiotów logopedycznych

17. Diagnoza, profilaktyka i terapia logopedyczna

Klasyfikacja dyslalii ze względu na objawy: sygmacyzm, rotacyzm, kappacyzm, gammacyzm, lambdacyzm, betacyzm, mowa bezdźwięczna. Klasyfikacja dyslalii ze względu na kryterium objawowe: dyslalia głoskowa, dyslalia sylabowa, dyslalia wyrazowa, dyslalia zdaniowa. Klasyfikacja dyslalii ze względu na liczbę zniekształconych głosek: dyslalia jednoraka, wieloraka, całkowita. Klasyfikacja dyslalii ze względu na przyczyny: dyslalia funkcjonalna, organiczna, motoryczna, sensoryczna, pochodzenia ośrodkowego, pochodzenia obwodowego. Terapia logopedyczna.

18. Jąkanie

Klasyfikacja jąkania: rozwojowe, nabyte. Objawy nie płynności. Fonetyczne symptomy nie płynności. Przyczynowe klasyfikacje nie płynności mówienia. Objawowe kryteria nie płynności mowy: przeciągnięcia, pauzy, wyrazy i dźwięki wtrącone, tempo mówienia, melodia wypowiedzi, zaburzenia oddechowe, poprawność wyrazów i głosek. Charakterystyka: podstawowe zachowania, zmienność, uczucia i postawy, płynność i nie płynność. Patofizjologia jąkania rozwojowego: nadaktywność i niedoczynność, różnice anatomiczne, nieprawidłowości dopaminowe. Metody leczenia: terapia kształtowania płynności, terapia modyfikacji jąkania, urządzenia elektroniczne, grupy wsparcia. Rokowanie.

19. Komputer jako narzędzie pracy logopedy

Możliwości wykorzystania komputera w praktyce logopedycznej. Komputer jako przydatne narzędzie w procesie rehabilitacji osób niepełnosprawnych. Przykład znaczenia komputera w życiu osoby z poważnymi uszkodzeniami neurologicznymi – opis przypadku. Zastosowanie komputera w procesie kształcenia i pomocy znacznie skraca czas pracy i podnosi efekty terapii jak również wywołuje duże zainteresowanie i aktywność uczestników terapii w porównaniu z innymi środkami dydaktycznymi. Dobór oprogramowania dostosowanego do wieku i możliwości uczniów. Programy edukacyjne, które pozwalają dzieciom uczyć się i bawić jednocześnie (w trakcie terapii logopedycznej, w trakcie terapii dysleksji, dysortografii, akalkulii, w trakcie zajęć socjoterapeutycznych, na zajęciach z dziećmi szczególnie zdolnymi, i przyczyniają się do kształtowania koncentracji uwagi, spostrzegania i usprawniania pamięci wzrokowej, pamięci słuchowej, odbioru oraz utrwalania dźwięków mowy i posługiwania się nimi, sprawności manualnej, oraz integracji poszczególnych funkcji). Ponadto dzieci poprzez programy edukacyjne uczą się poznawać otaczający świat, o życiu codziennym, poznają tajniki ortografii, uczą się liczyć i odnajdywać trudne hasła. Programy edukacyjne należy jednak bardzo świadomie dobierać do określonej grupy wiekowej. W terapii logopedycznej bardzo przydatne jest również wykorzystanie sieci Internetowej, za pomocą której można dotrzeć do wielu znakomicie opracowanych pomocy metodycznych i terapeutycznych. Konieczna jest więc w terapii powszechna umiejętność obsługi komputera, posługiwania się komputerem w celu zdobycia umiejętności i wiedzy z różnych dziedzin, wykorzystania gotowych programów edukacyjnych oraz umiejętność korzystania z sieci komputerowej Internet jako nowoczesnego narzędzia wspomagającego proces kształcenia.

20. Logorytmika

Logorytmika jako jedna z metod stosowanych w logopedii i rehabilitacji osób między innymi z wadami słuchu. Współczesne założenia logorytmiki (metoda oparta na badaniach i wnioskach Emile'a Jaques-Dalcroze'a, twórcy rytmiki, który zauważył, że człowiek posiada naturalne dążenia do koordynacji ruchu - harmonia mózgu i ciała, odkrył też, że dążenia te mogą mieć istotną wartość terapeutyczną; metoda Carla Orffa, który badał syntezę słowa, muzyki i ruchu, opracował program zajęć ruchowych ściśle powiązanych z rytmizowanym

mówieniem, śpiewem oraz grą na wybranych instrumentach). Zajęcia polegają na połączeniu terapii logopedycznej z rytmiką, uświadomieniu słuchaczom oddziaływania terapii na sferę słuchową, słuchowo-ruchową i ruchową osoby, którą się leczy bądź rehabilituje. Metodę tę stosuje się przede wszystkim w pracy z dziećmi, przy czym na jej skuteczność nie ma wpływu ich rozwój intelektualny czy też ruchowy, jak również wrażliwość muzyczna czy jej brak. Najistotniejszym elementem w stosowanych ćwiczeniach słowno-ruchowych jest rytm. W praktyce logorytmika polega na wykonywaniu ćwiczeń muzyczno-ruchowych. Mają one formę zabawy, dzięki której można wykształcić lub usprawnić ruchy całego ciała (makroruchy), a co za tym idzie – pośrednio usprawnić narządy mowy (mikroruchy). Głównym celem zajęć jest korygowanie wad mowy i słuchu, uwrażliwienie na cechy wspólne muzyki i mowy, takie jak: rytm, melodia, tempo, dynamika, barwa dźwięku. Ćwiczenia te rozwijają umiejętności sprawnego wykonywania ruchu, pomagają w orientowaniu się w czasie i przestrzeni, sprzyjają poprawie koncentracji, stymulują sprawniejsze myślenie. Ponadto mogą być przydatne w wypracowaniu pewnych cech charakteru (np. zdyscyplinowania, poczucia odpowiedzialności, umiejętności pracy w grupie). Są więc też środkiem stosowanym w terapii osób z zaburzeniami na tle społecznym.

21. Metodyka zajęć korekcyjnowyrównawczych

Przedmiot ma na celu przygotowanie studentów do podjęcia pracy z dziećmi, u których stwierdzono różne dysfunkcje. Warsztat pracy terapeuty słuchacze poznają poprzez: podstawy prawne, na podstawie których organizowane są zajęcia korekcyjne i wyrównawcze, poznają procedury postępowania terapeutycznego, zasady prowadzenia wywiadu, diagnozy i terapii. Zostaną zapoznani z zasadami współpracy min. z poradniami psychologiczno-pedagogicznymi i dokumentacją, w tym poznają różnicę między opinią a orzeczeniem; narzędziami badań, pomocami do prowadzenia zajęć korekcyjnych i wyrównawczych, w tym programy komputerowe do diagnozy i terapii. Poznają podstawowe procedury postępowania terapeutycznego: diagnozowanie, budowanie programu terapii, postępowanie terapeutyczne. Przedstawione zostaną: dysleksja, dysgrafia, dysortografia, dyskalkulia, ADHD. Poznają techniki uczenia się, zapamiętywania. Zostaną zapoznani z narzędziami badawczymi stosowanymi w praktyce.

22. Neurologopedia

Neurologopedia ujmuje w jeden system wiedzę medyczną, lingwistyczną i logopedyczną niezbędną do profesjonalnego wykonywania zawodu logopedy. Blok zajęć medycznych obejmuje wiedzę teoretyczną wzbogaconą ćwiczeniami z zakresu anatomii prawidłowej i patologicznej oraz pozostałych narządów biorących udział w tworzeniu mowy. Słuchacz poznaje podstawowe metody badań neurologicznych, audiologicznych, foniatrycznych, psychiatrycznych i psychologicznych. Poznaje wpływ różnorodnych zaburzeń organicznych na funkcję mowy oraz konieczność i przydatność pełnej analizy medycznej wspomagającej diagnozę logopedyczną. Blok zajęć lingwistycznych wyposaża studenta w wiedzę niezbędną do prawidłowego wykorzystania mechanizmów językowych, gramatycznych i słowotwórczych, leksji oraz grafii w procedurach stymulujących proces rehabilitacji mowy. Blok zajęć logopedycznych obejmuje wiedzę i umiejętności praktyczne z zakresu diagnozy, planowania i prowadzenia terapii neurologopedycznej mowy z uwzględnieniem specyfiki pracy z pacjentem dorosłym. Słuchacz poznaje także diagnostykę, planowanie i prowadzenie terapii z dziećmi, których zaburzenia mowy mają podłoże neurologiczne. Hospitacja w zajęciach diagnostyki i terapii logopedycznej dzieci z niepełnosprawnością intelektualną (Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Głogowie, ul. Sportowa 1; Szkoła Podstawowa nr 8 - dla uczniów niepełnosprawnych intelektualnie w stopniu lekkim; Szkoła

Podstawowa nr 5 - dla uczniów niepełnosprawnych intelektualnie w stopniu umiarkowanym i znacznym; Gimnazjum nr 7 - dla uczniów niepełnosprawnych intelektualnie w stopniu lekkim; Gimnazjum nr 8 - dla uczniów upośledzonych umysłowo w stopniu umiarkowanym i znacznym; Zasadnicza Szkoła Zawodowa; Szkoła Przesposabiająca do Pracy; Internat).

23. Oligofrenologopedia

Oligofrenologopedia jako dział logopedii zajmujący się leczeniem i rehabilitacją mowy u osób z upośledzeniem umysłowym. Umieszczenie oligofrenologopedii w systemie nauk humanistycznych. Niepełnosprawność intelektualna a rozwój psychofizyczny. Stopnie niepełnosprawności intelektualnego a determinant rozwoju mowy. Klasyfikacje zaburzeń mowy a niepełnosprawność intelektualna. Badania mowy dzieci z niepełnosprawnością intelektualną – aspekt psychologiczny, społeczny, pedagogiczny – lingwistyczny i logopedyczny. Komunikacja dzieci z głębokimi deficytami w rozwoju – z głęboką niepełnosprawnością intelektualną. Komunikacja alternatywna i wspomagana oraz kształcenie umiejętności komunikacyjnych. Komunikacja dzieci z lekką niepełnosprawnością intelektualną. Komunikacja wspomagana oraz rozwijanie mowy i języka dziecka. Mowa a mózg – determinanty organiczne. Determinant środowiskowy usprawniania mowy dziecka. Uwarunkowania instytucjonalne i pozainstytucjonalne wspierania rozwoju mowy dziecka. Trudności w mowie segmentalnej i suprasegmentalnej. Funkcjonalność układów oddechowe, fonacyjnego i artykulacyjnego w poszczególnych stopniach niepełnosprawności intelektualnej. Możliwości i ograniczenia diagnostyki i terapii mowy dzieci z niepełnosprawnością intelektualną. Terapia logopedyczna – jako model wspierania rozwoju mowy i korekcji dzieci z niepełnosprawnością intelektualną. Terapia logopedyczna – współdziałanie z innymi oddziaływaniami wspierającymi rozwój dziecka. Kierunki i determinanty wspierania komunikacji dziecka w różnym stopniu z niepełnosprawnością intelektualną. Hospitacja w zajęciach diagnostyki i terapii logopedycznej dzieci z niepełnosprawnością intelektualną (Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Głogowie, ul. Sportowa 1: Szkoła Podstawowa nr 8 - dla uczniów niepełnosprawnych intelektualnie w stopniu lekkim; Szkoła Podstawowa nr 5 - dla uczniów niepełnosprawnych intelektualnie w stopniu umiarkowanym i znacznym; Gimnazjum nr 7 - dla uczniów niepełnosprawnych intelektualnie w stopniu lekkim; Gimnazjum nr 8 - dla uczniów upośledzonych umysłowo w stopniu umiarkowanym i znacznym; Zasadnicza Szkoła Zawodowa; Szkoła Przesposabiająca do Pracy; Internat).

24. Surdologopedia

Surdologopedia jako dział logopedii, zajmującej się leczeniem i rehabilitacją mowy u osób niesłyszących lub niedosłyszących. Celem kształcenia jest teoretyczne i praktyczne przygotowanie logopedów do pracy z osobami z zaburzeniami słuchu. Zajęcia znacznie poszerzają wiedzę na temat usprawniania komunikacji dzieci, młodzieży i osób dorosłych ze znacznymi i głębokimi zaburzeniami słuchu oraz z centralnymi zaburzeniami przetwarzania słuchowego. Słuchacz jest przygotowany do prowadzenia terapii osób z zaburzeniami słuchu, m.in. w zakresie kształcenia języka u dzieci z prelingwalnymi znacznymi i głębokimi ubytkami słuchu. Absolwent zdobywa zarówno wiedzę na temat zaburzeń mowy występujących u osób z zaburzeniami słuchu, jak i uzyskuje przygotowanie niezbędne do opracowania strategii postępowania logopedycznego z wykorzystaniem współczesnych metod i technik pracy. Celem zajęć jest uzyskanie teoretycznej wiedzy i praktycznych podstaw niezbędnych do specjalizacji w zakresie surdologopedii. Hospitacja w zajęciach diagnostyki i terapii logopedycznej Ośrodek Rewalidacyjno-Wychowawczy w Głogowie ul. Perseusza 7.

25. Seminarium dyplomowe

26. Praktyki zawodowe

Specjalny Ośrodek Szkolno-Wychowawczy w Głogowie, ul. Sportowa 1: Szkoła Podstawowa nr 8 - dla uczniów niepełnosprawnych intelektualnie w stopniu lekkim; Szkoła Podstawowa nr 5 - dla uczniów niepełnosprawnych intelektualnie w stopniu umiarkowanym i znacznym; Gimnazjum nr 7 - dla uczniów niepełnosprawnych intelektualnie w stopniu lekkim; Gimnazjum nr 8 - dla uczniów upośledzonych umysłowo w stopniu umiarkowanym i znacznym; Świetlice środowiskowe; Zasadnicza Szkoła Zawodowa; Szkoła Przystosowująca do Pracy; Internat.

Efekty kształcenia:

1. Wymagania wstępne w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych

Wiedza: ma wiedzę z zakresu szeroko rozumianych teoretycznych podstaw terapii pedagogicznej oraz z zakresu wpływu sztuki na obszary życia psychicznego i społecznego jednostki; zna zasady diagnozowania, a także metody i techniki oddziaływania psychopedagogicznego.

Umiejętności: rozumie i posługuje się podstawowymi metodami i technikami z dziedziny terapii pedagogicznej i arteterapii umożliwiającymi diagnozowanie pedagogiczne podopiecznego oraz podejmowanie odpowiednich działań terapeutycznych i wspomagających rozwój psychiczny oraz procesy poznawcze, w tym rozwój mowy i komunikacji, procesy emocjonalne, społeczne i rozwój tożsamości.

Kompetencje społeczne: wykazuje aktywną postawę w rozwiązywaniu podstawowych problemów w obszarze profilaktyki, diagnozy i korekcji zaburzeń w zachowaniu i uczeniu się od urodzenia, poprzez wczesne dzieciństwo, wiek przedszkolny i szkolny; ma świadomość potrzeby opracowywania i realizowania indywidualnych programów terapii dzieci i młodzieży; wykazuje odpowiedzialną postawę w zakresie organizacji warsztatu zawodowego i ewaluacji swoich działań.

2. Efekty kształcenia

Objaśnienie oznaczeń:

PEK - Podyplomowe Efekty Kształcenia

W - Wiedza

U - Umiejętności

K - Kompetencje społeczne

P - Przedmiot

M - Metody i narzędzia dydaktyczne

O - ocena formująca i podsumowująca

Efekty kształcenia na poziomie całego programu (PEK)	
Wiedza:	
PEK_W01	Zna miejsce logopedii w systemie nauk humanistycznych
PEK_W02	Ma uporządkowaną, pogłębioną i rozszerzoną wiedzę z zakresu logopedii
PEK_W03	Ma uporządkowaną, pogłębioną i rozszerzoną wiedzę z zakresu dyscyplin pokrewnych logopedii: lingwistyki, pedagogiki, psychologii
PEK_W04	Zna fachową terminologię z zakresu logopedii
PEK_W05	Ma szczegółową wiedzę z zakresu terapii logopedycznej
PEK_W06	Zna zasady przeprowadzenia diagnozy i terapii logopedycznej
PEK_W07	Zna zasady ochrony własności intelektualnej i praw autorskich
PEK_W08	Ma pogłębioną wiedzę o różnych typach zaburzeń mowy i komunikacji językowej
PEK_W09	Zna budowę, anatomię i patologię narządów mowy i słuchu
PEK_W10	Zna zasady właściwej artykulacji
PEK_W11	Zna rodzaje programów multimedialnych wspomagających pracę logopedy

PEK_W12	Wie jak wyposażyć gabinet logopedyczny
Umiejętności:	
PEK_U1	Wyszukuje, analizuje, ocenia i selekcjonuje informacje pochodzące z różnych źródeł
PEK_U2	Potrafi samodzielnie opracować i zaprezentować studium przypadku
PEK_U3	Potrafi samodzielnie zdobywać wiedzę i rozwijać umiejętności badawcze kierując się wskazówkami opiekuna zajęć
PEK_U4	Potrafi posługiwać się odpowiednią terminologią
PEK_U5	Potrafi przeprowadzić diagnozę i terapię logopedyczną
PEK_U6	Posiada umiejętność merytorycznego argumentowania zaprojektowanej terapii logopedycznej
PEK_U7	Potrafi porozumiewać się z wykorzystaniem różnych kanałów i technik komunikacyjnych
Kompetencje społeczne:	
PEK_K1	Rozumie potrzebę uczenia się przez całe życie
PEK_K2	Potrafi współdziałać i pracować w grupie przyjmując w niej różne role
PEK_K3	Potrafi odpowiednio określić priorytety służące realizacji określonego przez siebie lub innych zadań
PEK_K4	Prawidłowo identyfikuje i rozstrzyga dylematy związane z pracą logopedy
PEK_K5	Ma świadomość odpowiedzialności za wykonaną pracę logopedy
PEK_K6	Potrafi korzystać z różnych mediów

3. Metody i narzędzia dydaktyczne

- M1- tradycyjna,
- M2 - zajęcia organizowane w uczelni,
- M3 - zajęcia z wykorzystaniem technik multimedialnych,
- M4 - wykład informacyjny,
- M5 - konwersatoryjny,
- M6 - dyskusja,
- M7 - zajęcia terenowe etc.

4. Sposoby weryfikacji efektów kształcenia

- a) na poziomie poszczególnych przedmiotów (ocena formująca i podsumowująca)
  - O1- OF (ocena formująca); OP (ocena podsumowująca)
  - O2- praca dyplomowa
  - O3- egzamin dyplomowy

OBSADA KADROWA

Przedmioty prowadzone będą przez następujących wykładowców;

dr hab. Aneta Majkowska

dr Jerzy Herberger

dr Jolanta Lipińska-Lokś

dr Sławomira Lisewska

dr Anetta Soroka-Fedorczuk

dr Anita Stefańska

mgr Joanna Cichla

mgr Rutkowska

PROCEDURY I NARZĘDZIA EWALUACJI

Po zakończeniu poszczególnych przedmiotów, wśród słuchaczy przeprowadzona zostanie ewaluacja wg wzoru ankiety obowiązująca w PWSZ w Głogowie.

Kosztorys studiów podyplomowych

**STUDIA PODYPLOMOWE:
PWSZ W GŁOGOWIE, UL. PIOTRA SKARGI 5,
INSTYTUT HUMANISTYCZNY
KIERUNEK: LOGOPEDIA**

Czas trwania studiów: 2013 r. – 2014/2015r.

Liczba semestrów: **III** lub **IV** , liczba godzin: **450** lub **620**

Liczba uczestników: **15** , opłata za semestr: **1300,00**

KOSZTY**I. Koszty wynagrodzenia za prowadzenie zajęć dydaktycznych -**

	Liczba godz.	ind. stawka/godz.	Razem
Wykłady i ćwiczenia dr hab., dr hab. inż., prof. nz.:	220 godzin x	100 zł =	22 000 zł
Wykłady i ćwiczenia dr, dr inż.:	400 godzin x	80 zł =	32 000 zł
Wykłady i ćwiczenia mgr, mgr inż.:			

I sem. 190 (90w., 100ćw.)

II sem. 200 (55w., 145ćw.)

III sem. 180 (75w., 105ćw.)

IV sem. 140 (40w., 100ćw.)

II. Inne koszty:

Kierownik studiów podyplomowych: **3 000 zł**

Opracowanie projektu programu studiów podyplomowych: **1500 zł**

Przeprowadzenie egzaminu: 3 os. x 200 zł = **600 zł**

Praktyki: **300 zł**

III. Koszty materiałów szkoleniowych łącznie: 500 zł

Razem koszty bezpośrednie: 59 900 zł

IV. Koszty pośrednie: 5 990 zł

- wskaźnik uczelniany (10% kosztów bezpośrednich)

Razem koszty (I + II + III + IV): 65 890 zł

PRZYCHODY:

1) wpłaty uczestników –czesne : 15 os. x 1300 zł/sem x4 = **78 000 zł**

2) wpłaty uczestników – świadectwa: 15 os. x 30 zł = **450 zł**

Razem przychody (przychody łącznie): 78 450 zł

Zysk dla uczelni (przychody - koszty): 78 450 zł – 65 890 zł = 12 560 zł

Sporządził: .....

/Kierownik edycji studiów/

/Data i podpis/

Akceptował: .....

/Rektor/

/Data i podpis/